

LESBRIEF TINTEN

AYA IN DE KLAS

LESBRIEF TINTEN

AYA IN DE KLAS

Een voorbereiding op het kijken naar de AYA in de klas voorstelling TINTEN

Beste docent,

Binnenkort zien jullie met de klas de voorstellingen **TINTEN** van Danstheater AYA, een indringende dansvoorstelling rond de ervaringen van een danser van kleur. De voorstelling bestaat uit een solo van ongeveer 30 minuten, gevolgd door een nagesprek met danser en leerlingen.

Om ervoor te zorgen dat leerlingen met aandacht kijken en goed voorbereid zijn op de thema's van de voorstelling, bieden wij deze interactieve lesbrieven aan. Het doel van deze lesbrieven is om inzicht te geven in het (Nederlandse) slavernijverleden en het thema racisme, en om begrip en dialoog in de klas te stimuleren.

Opbouw lesbrieven De lesbrieven bestaan uit drie hoofdonderdelen:

1. **Zelfreflectie:** Wie ben jij? Door middel van een moodboard en opdrachten over plaatsbepaling leren leerlingen eerst zichzelf beter begrijpen, voordat ze naar de ander kijken.
2. **Het verleden:** Het slavernijverleden van Nederland, dat van de 17e tot de 19e eeuw duurde, heeft blijvende sociale en economische gevolgen gehad. De erfenis van deze periode is nog steeds zichtbaar in de vorm van maatschappelijke ongelijkheid en discriminatie, waardoor dit verleden niet alleen historische kennis vereist maar ook hedendaagse bewustwording.
3. **Het heden:** Interculturele sensitiviteit; de rol van "huidskleur" in de huidige samenleving. Laten we samen streven naar een inclusievere maatschappij waarin ieders achtergrond wordt gerespecteerd en gewaardeerd.

Deze lesbrieven bedraagt ongeveer 60 minuten. De verdiepingsopdrachten kunnen in meerdere lessen worden behandeld. Antwoorden op de vragen vind je in de bijlagen.

Als docent kunt u er ook voor kiezen de lesbrieven op te delen in een voor & na-les. Op aya.nl vind je ook de reflectietool, met de reflectietool kan je de voorstelling nabespreken met de klas vanuit feiten, betekenis en beleving.

1. Zelfreflectie: Wie ben jij?

(20 minuten)

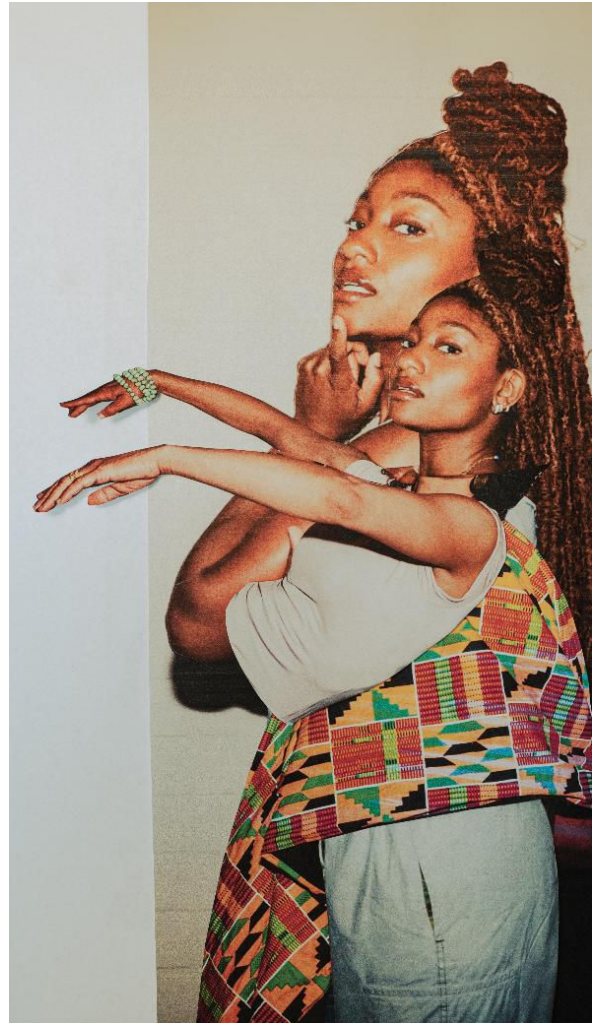
Introductie op plaatsbepaling (5 minuten)

Leg aan de leerlingen uit dat plaatsbepaling gaat over het herkennen van je eigen positie in de wereld. Dit betekent nadenken over je achtergrond, je ervaringen en hoe deze je kijk op de wereld beïnvloeden. Je referentiekader bepalen dus.

Opdracht: Moodboard maken (15 minuten)

Voor deze opdracht hebben de leerlingen een vel papier, tijdschriften, kranten, scharen en lijm nodig.

1. Vraag de leerlingen om een moodboard te maken dat hun identiteit weerspiegelt. Laat hen beelden, woorden en kleuren kiezen die laten zien wie ze zijn en wat belangrijk voor hen is.
2. Laat hen nadenken over de volgende vragen terwijl ze hun moodboard maken:
 - Waar kom ik vandaan? (Denk aan je familie, cultuur, woonplaats)
 - Welke waarden vind ik belangrijk?
 - Wie inspireert mij?

Presentatie en gesprek

Nadat de moodboards af zijn, kunnen enkele leerlingen hun werk presenteren. Bespreek samen hoe deze moodboards laten zien wie ze zijn en hoe dit hen helpt om anderen beter te begrijpen.

2. Het verleden:

Het Nederlandse slavernijverleden en zijn wereldwijde context

Introductie (5 minuten)

Start met een korte inleiding:

- Slavernij heeft in veel delen van de wereld bestaan. Nederland speelde hierin een belangrijke rol, vooral in zijn koloniën zoals Suriname en de Nederlandse Antillen.
- Leg uit dat slavernij niet alleen in Amerika gebeurde, maar ook in andere delen van de wereld die door Europese landen werden gekoloniseerd, waaronder gebieden waar Nederland actief was.
- Vraag aan de leerlingen: "Wie weet hoe slavernij begon, en waarom mensen van verschillende continenten werden verhandeld?"
- Vragenlijst:
 1. Wat is slavernij?
 2. In welke periode was Nederland actief betrokken bij de slavenhandel?
 3. Wat is het verschil tussen slaaf en tot slaaf gemaakte?
 4. Tegen welke producten ruilden de Nederlanders de tot slaaf gemaakten?
 5. Wie was Anton de Kom?
 6. Wat draag je nog steeds bij je wanneer alles is afgenomen?
 7. Wie weet hoe slavernij begon, en waarom mensen van verschillende continenten werden verhandeld?

Zie de antwoorden in de bijlage.

Verdiepingsopdracht

Interactieve opdracht: Begrijp het verschil (10 minuten)

Verdeel de klas in drie groepen. Iedere groep zoekt een korte tekst of een onlinebron over een ander deel van de wereld waar slavernij voorkwam: Amerika, het Caribisch gebied (Suriname en de Antillen) en Azië (Indonesië).

Lees en bespreek:

Elke groep leest de tekst over hun regio en bespreekt de volgende vragen:

1. Hoe werd slavernij in deze regio georganiseerd?
2. Welke producten werden door de tot slaaf gemaakten geproduceerd?
3. Hoe verschilt deze vorm van slavernij van wat je misschien al wist over slavernij in Amerika?

1. Presentatie:

Laat elke groep hun bevindingen kort presenteren aan de rest van de klas.

Reflectie:

Stel klassikaal de vraag: "Welk effect denk je dat het Nederlandse slavernijverleden vandaag de dag nog heeft op mensen die afstammen van tot slaaf gemaakten?"

Opdracht: Zoek de connectie (10 minuten)

Laat de leerlingen zelfstandig of in tweetallen de volgende vragen beantwoorden:

1. Waarom speelde de stad Amsterdam een grote rol in de slavenhandel?
2. Zoek op welke grote Nederlandse bedrijven in de 17e en 18e eeuw betrokken waren bij de slavenhandel.
3. Bedenk: Hoe zou het zijn geweest om in die tijd als tot slaaf gemaakte naar een onbekend land te worden vervoerd, zonder je familie of taal?

3. Het heden: Racisme in de huidige samenleving

Introductie (5 minuten)

Leg uit dat racisme vandaag de dag nog steeds voorkomt en dat huidskleur een rol speelt in hoe mensen elkaar zien en behandelen. Bespreek dat het belangrijk is om open naar elkaars ervaringen te luisteren.

Filmpje: Animatie over slavernijverleden Nederland >>

Opdracht: Wat is de rol van huidskleur in jouw leven?

Verdeel de klas in groepjes van 4 en laat hen de onderstaande vragen bespreken.

1. Wanneer was de eerste keer dat je beseftte dat je wit of gekleurd bent?
2. Hoe vaak word je per dag geconfronteerd met je huidskleur?
3. Hoe vaak zie je mensen die op jou lijken qua huidskleur positief in de media?
4. Hoe vaak zie je mensen die op jou lijken qua huidskleur negatief in de media?
5. Voor de witte leerlingen: Sta je weleens stil bij het feit dat jouw antwoorden misschien anders zijn dan die van mensen van kleur?

Filmpje: De €100-race

Laat de klas het filmpje De €100-race zien, een experiment dat laat zien hoe wit privilege werkt. Bespreek daarna klassikaal wat dit experiment duidelijk maakt.

Reflectievraag:

Wat kunnen we doen om racisme tegen te gaan en een meer gelijkwaardige samenleving te creëren?

Filmpje: 'Ik wil geen RACIST zijn, dus ik wil weten wat een ander kwetst'.

Een video die ingaat op de vraag of er in de geschiedenisboeken voldoende aandacht is voor het slavernijverleden en of onderwerpen als racisme verplicht behandeld moeten worden op scholen.*

*kijk met de klas tot i.i.g. **5:47 minuten**.

Reflectievraag:

- In hoeverre vind je dat de geschiedenislessen aandacht besteden aan het slavernijverleden?
- En welke boodschap vind je dat je mee zou moeten krijgen op school over het slavernijverleden?
- Vanuit welk perspectief leer je over het slavernijverleden?
- Waar staat Ketu Koti voor?
- Weet je bijvoorbeeld waar straatnamen, standbeelden, monumentale panden in jouw dorp of stad vandaan komen?

Tot slot: voorbereiding op de voorstelling

Leg aan de leerlingen uit wat zij kunnen verwachten:

- **De voorstelling:** Een solo van ongeveer 30 minuten, gevolgd door een nagesprek.
- **Theaterregels:**
 - Kijk met aandacht en respect.
 - Praat niet tijdens de voorstelling.
 - Vragen mogen na de voorstelling worden gesteld.

Reflectietool:

Praat verder na met de klas over de voorstelling.

Op aya.nl vind je de reflectietool. Op de volgende pagina's van deze lesbrief vind je meer verdiepende opdrachten om samen te behandelen in de klas. Deze opdrachten linken aan de vakken burgerschap, geschiedenis, maatschappijleer en cultuuronderwijs.

Aanvullende Lesopdrachten:

Racisme in de wereld – Inspraak en Solidariteit

Doel van de opdrachten: Leerlingen begrijpen waarom het belangrijk is om je uit te spreken tegen racisme, met een focus op de actuele conflicten in Palestina, Sudan en Congo. Ze reflecteren op hoe wereldwijd racisme verbonden is met sociale ongelijkheid en hoe zij hun stem kunnen laten horen in de strijd voor gerechtigheid.

Zie antwoorden in de bijlage. Dit zijn geen absolute antwoorden maar geven een richtlijn binnen de context.

Totale duur: 60 minuten

Inleiding (10 minuten)

Start de les met een korte inleiding over de wereldwijde thema's van racisme, conflict en de rol van de internationale gemeenschap. Leg uit dat racisme niet beperkt is tot één regio of periode, maar wereldwijd speelt. Bespreek kort de situatie in drie landen: Palestina, Sudan en Congo, waar racisme, onrecht en conflicten leiden tot humanitaire crisis.

Vraag aan de klas:

- Waarom vinden veel mensen het belangrijk om zich uit te spreken over racisme in andere landen, zoals Palestina, Sudan en Congo?
- Wat heeft racisme te maken met sociale en economische ongelijkheid in deze regio's?

Verdiepingsopdrachten

Deel 1: Casusstudie – Racisme in Palestina, Sudan en Congo

(20 minuten)

Verdeel de leerlingen in drie groepen. Wijs elke groep één van de drie landen toe (Palestina, Sudan, Congo) en geef hen de opdracht om meer te leren over het racisme en de sociale ongelijkheid die er heerst. Dit kan door middel van online onderzoek, korte artikelen, video's of bronnen uit het lesmateriaal.

Opdracht per groep:

- 1. Palestina:** Onderzoek de impact van de Israëliëse bezetting en de behandeling van Palestijnen. Welke rol speelt racisme in dit conflict?
- 2. Sudan:** Bestudeer het conflict in Darfur en de discriminatie van verschillende etnische groepen in Sudan. Hoe beïnvloedt racisme de politieke en sociale situatie?
- 3. Congo:** Leer over de gevolgen van kolonialisme en de exploitatie van het Congolese volk. Hoe komt racisme voor in de manier waarop de Congolese bevolking wordt behandeld, zowel in het verleden als in de huidige situatie?

Zie ook de antwoorden in de bijlage

Laat de leerlingen hun bevindingen kort samenvatten voor de klas. Dit kan via een korte presentatie (2-3 minuten per groep).

Deel 2: Reflectie – Waarom moeten we ons uitspreken?

(15 minuten)

Vraag de leerlingen om individueel na te denken over de vraag:

Waarom is het belangrijk om je uit te spreken tegen racisme, zowel lokaal als wereldwijd?”

Laat de leerlingen dit in kleine groepen (2-4 personen) bespreken en laat hen vervolgens hun ideeën met de klas delen. Stimuleer hen na te denken over:

- De kracht van woorden en actie.
- De rol van sociale media en het wereldwijde activisme.
- Solidariteit en de manier waarop we elkaar kunnen steunen, ongeacht geografische afstand.

Vervolgopdracht (in tweetallen, 10 minuten): Laat de leerlingen nadenken over de volgende vragen en de antwoorden met een partner bespreken:

- Welke manieren van verzet en solidariteit zijn er in de wereld tegen onrecht en racisme?
- Wat zijn concrete acties die jij of je omgeving kunnen ondernemen om bewustzijn te creëren over deze kwesties?
- Wat doe je als je zelf geconfronteerd wordt met racisme in je omgeving? Wat kan je doen om anderen te ondersteunen?

Deel 3: Klassikale Discussie

(15 minuten)

- **Wat kunnen wij als jongeren doen om het gesprek over racisme in andere landen aan te moedigen?**
- **Wat is de rol van educatie in het tegengaan van racisme wereldwijd?**
- **Hoe kunnen we zorgen dat we niet alleen praten over racisme, maar ook actie ondernemen?**

Afsluiting

(5 minuten)

Rond de les af door de leerlingen te vragen om een kort reflectief stukje te schrijven over wat ze geleerd hebben. Ze kunnen dit bijvoorbeeld doen door het volgende op te schrijven:

- **Wat ik geleerd heb over racisme in andere landen zoals Palestina, Sudan en Congo is...**
- **Waarom is het belangrijk dat we onze stem laten horen over deze kwesties?**
- **Hoe kan ik bijdragen aan een samenleving waarin racisme en sociale ongelijkheid worden tegen gegaan?**

Kijk ook eens op: withuiswerk.nl

Bijlages

Antwoorden bij de vragenlijst van Het Verleden

Vraag 1: Wat is slavernij?

Slavernij is een toestand waarin een mens als eigendom van een ander wordt behandeld.

Vraag 2: In welke periode was Nederland actief betrokken bij de slavenhandel?

Nederland verscheepte van 1637 tot 1814 ongeveer 600.000 Afrikanen, zo'n 5% van het totale aantal van 12 miljoen mensen die door Europeanen tot slaaf werden gemaakt.

Vraag 3: Wat is het verschil tussen 'slaf' en 'tot slaaf gemaakte'?

Het woord 'slaf' lijkt een status aan te geven die bij iemand hoort. 'Tot slaaf gemaakte' benadrukt dat iemand door anderen in deze positie is gebracht.

Vraag 4: Tegen welke producten ruilden de Nederlanders de 'tot slaaf gemaakten'?

Suiker, koffie, cacao en tabak.

Vraag 5: Wie was Anton de Kom?

Anton de Kom was een Surinaamse schrijver, activist en verzetsheld. Zijn boek 'Wij slaven van Suriname' (1934) was een aanklacht tegen het koloniale systeem.

Vraag 6: Wat draag je nog steeds bij je wanneer alles is afgenomen?

Je identiteit, geloof, herinneringen en innerlijke kracht.

Vraag 7: Wie weet hoe slavernij begon, en waarom mensen van verschillende continenten werden verhandeld?

Slavernij begon door de Europese koloniale landen die arbeidskracht zochten voor plantages en mijnen. In de 15^e en 16^e eeuw werden Afrikaanse mensen naar Amerika en Cariben gebracht om daar te werken. Dit gebeurde omdat de inheemse bevolking vaak stierf door ziektes en geweld. Afrikanen werden gevangengenomen en verhandeld, omdat ze goedkoop arbeid boden voor het verbouwen van producten zoals suiker, koffie en katoen. Slavernij was dus een manier om aan de grote vraag naar arbeidskracht te voldoen.

Verdiepingsopdracht

Antwoorden: Zoek de connectie

1. Waarom speelde de stad Amsterdam een grote rol in de slavenhandel?

Amsterdam speelde een grote rol in de slavenhandel omdat het het centrum was van de Nederlandse West-Indische Compagnie, die slaven verhandelde naar koloniën zoals Suriname en de Antillen. De stad profiteerde economisch van de handel in slaven en de producten die door hen werden geproduceerd.

2. Welke grote Nederlandse bedrijven in de 17^e en 18^e eeuw waren betrokken bij de slavenhandel?

De Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) verhandelde in de 17^e en 18^e eeuw met een route vanaf Texel, Kaapstad naar grote delen van Azië. (De oprichting van de VOC wordt gezien als een startpunt.) Zeeuwse handelsschepen van de West-Indische Compagnie (WIC) en de Middelburgsche Commercie Compagnie (MCC) voeren in de 17^e en 18^e eeuw verhandelde een route tussen drie continenten: Europa, West-Afrika en Zuid-Amerika.

3. Hoe zou het zijn geweest om in die tijd als tot slaaf gemaakte naar een onbekend land te worden vervoerd, zonder je familie of taal?

Open antwoord

Antwoorden bij de Aanvullende Lesopdrachten

Antwoorden 'Vraag aan de klas'

- Waarom vinden veel mensen het belangrijk om zich uit te spreken over racisme in andere landen, zoals Palestina, Sudan en Congo?

Veel mensen vinden het belangrijk om zich uit te spreken over racisme in landen zoals Palestina, Sudan en Congo omdat racisme overal ter wereld leidt tot onrecht en ongelijkheid. Door aandacht te vragen voor deze kwesties, kunnen we solidariteit tonen, bewustzijn vergroten en een bijdrage leveren aan het tegengaan van racisme, waar het ook voorkomt. Het helpt ook om een bredere discussie te voeren over mensenrechten en gelijkheid, ongeacht de locatie.

- Wat heeft racisme te maken met sociale en economische ongelijkheid in deze regio's?

Racisme heeft te maken met sociale en economische ongelijkheid in deze regio's omdat het vaak de basis vormt voor discriminatie en uitsluiting. In landen zoals Palestina, Sudan en Congo worden bepaalde groepen systematisch achtergesteld, wat hun toegang tot goede zorg, onderwijs en werk beperkt. Racisme zorgt ervoor dat deze groepen minder kansen krijgen, wat de economische en sociale ongelijkheid vergroot. Het versterkt bestaande conflicten en onrecht, waardoor het moeilijker wordt om een rechtvaardige en gelijke samenleving te creëren.

Deel 1: Casusstudie – Racisme in Palestina, Sudan en Congo

Antwoorden 'Opdracht per groep'

Dit zijn geen absolute/feitelijke antwoorden maar geven een richtlijn binnen de context

1. **Palestina:** Onderzoek de impact van de Israëliëse bezetting en de behandeling van Palestijnen. Welke rol speelt racisme in dit conflict?

De Israëliëse bezetting van Palestina heeft een grote impact op de Palestijnse bevolking. Racisme speelt een belangrijke rol in dit conflict, omdat Palestijnen vaak als minderwaardig worden behandeld

door Israëlische autoriteiten. Ze hebben beperkte toegang tot basisbehoeften zoals water, gezondheidszorg en onderwijs, vooral in gebieden zoals de Westelijke Jordaanoever en Gaza. Er is sprake van gedwongen verplaatsingen, woningvernietigingen en beperkte bewegingsvrijheid voor Palestijnen, wat de sociale en economische situatie van de bevolking verergert.

- 2. Sudan:** Bestudeer het conflict in Darfur en de discriminatie van verschillende etnische groepen in Sudan. Hoe beïnvloedt racisme de politieke en sociale situatie?

Het conflict in Darfur gaat over racisme en etnische discriminatie. De regering in Khartoem steunde de Arabische bevolkingsgroepen in hun geweld tegen de niet-Arabische groepen, zoals de Zaghawa, Fur en Masalit. Dit leidde tot veel mensen die hun huizen moesten verlaten, veel doden en grote schendingen van mensenrechten. Racisme speelt een belangrijke rol in het conflict, omdat het zorgt voor ongelijkheid tussen de verschillende groepen. Niet-Arabische bevolkingsgroepen worden onderdrukt en gediscrimineerd, waardoor de verdeeldheid in het land groter wordt.

- 3. Congo:** Leer over de gevolgen van kolonialisme en de exploitatie van het Congolese volk. Hoe komt racisme voor in de manier waarop de Congolese bevolking wordt behandeld, zowel in het verleden als in de huidige situatie?

In Congo leidde het kolonialisme, vooral de uitbuiting door België onder koning Leopold II, tot zware onderdrukking van de Congolese bevolking. Racisme was zichtbaar in de manier waarop Congolezen als minderwaardig werden behandeld, wat leidde tot geweld, dwangarbeid en veel sterfte. Hoewel Congo in 1960 onafhankelijk werd, blijft racisme een probleem. De Congolese bevolking wordt nog steeds gediscrimineerd door buitenlandse bedrijven en sommige rijke mensen in Congo, die profiteren van de natuurlijke rijkdommen, terwijl de lokale bevolking arm blijft.

TINTEN

DANSTHEATER AYA

Choreografie en regie: Kathrin Gramelsberger

De solo's worden gedanst en gespeeld door:

Kelly de Bria's Backer, Linar Ogenia, Pearl Delchot en Rubiën Vyent

Foto's Tinten: Amanda Harput

Info en contact

Educatie Danstheater AYA

Sigourney Henning Limoen

sigourney@aya.nl

020-386 85 74

Voor boekingen

Frontaal Theaterbureau

Mirjam Nebbeling

mirjam@frontaal.com

020 692 96 03

AYA.NL

FRONTAAL.COM

© Dit is een uitgave van Danstheater AYA